

4. Кулинич О.І. Економетрія : [навч. посіб.] / О.І. Кулинич. – Хмельницький: Поділля, 2003. – 215 с.

ДЕКАПЛІНГ-АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

С.В. Богдан, аспірант кафедри обліку і консалтингу

Державний податковий університет, м. Ірпінь

У сучасних умовах розвитку агробізнесу все більш актуальними стають питання економічної безпеки, які тісно пов'язані з концепціями сталого розвитку. Одним із ключових аспектів є взаємодія між економічним зростанням та впливом на навколишнє середовище, що особливо актуально в контексті європейської ініціативи «зелений курс». В цьому контексті декаплінг-аналіз виступає ефективним інструментом для оцінки економічної безпеки підприємств агропромислового комплексу, оскільки дозволяє визначати залежність між економічним розвитком та екологічними наслідками.

Декаплінг-аналіз передбачає дослідження розриву між економічним зростанням та екологічними збитками. Традиційно, економічний розвиток агробізнесу супроводжується зростанням споживання природних ресурсів та збільшенням обсягу викидів забруднюючих речовин, що ставить під загрозу екологічну стабільність. Однак метою сталого розвитку є досягнення такого економічного зростання, яке не буде погіршувати стан навколишнього середовища. Відповідно, декаплінг виступає як основа для впровадження інноваційних технологій, що дозволяють оптимізувати ресурси, підвищити ефективність виробництва та зменшити екологічний вплив. Для агробізнесу, що є одним із найбільш ресурсозатратних галузей економіки, досягнення абсолютного декаплінгу є критично важливим. Це може бути реалізовано через впровадження новітніх технологій обліку, аналізу та управління, які дозволяють ефективніше використовувати природні ресурси, знижувати витрати енергії та мінімізувати шкідливий вплив на довкілля.

Для проведення декаплінг-аналізу використовуються різні підходи і методи, зокрема:

– індекси декаплінгу, що обчислюються на основі співвідношення між показниками економічного зростання (наприклад, валова додана вартість) і екологічним навантаженням (наприклад, викиди CO₂, споживання води);

- моделі екологічного сліду дозволяють оцінювати загальне навантаження на довкілля, що створюється діяльністю підприємств;
- балансові моделі, що інтегрують показники матеріальних потоків і ресурсів для оцінки ефективності їх використання.

Декаплінг-аналіз може також бути інтегрований з іншими методами оцінювання економічної безпеки, такими як SWOT-аналіз, сценарне моделювання та індикатори економічної стійкості.

В практиці агробізнесу декаплінг-аналіз може бути корисним для виявлення ключових сфер, де можна досягти оптимізації екологічного впливу без шкоди для економічної продуктивності. Наприклад:

- оптимізація витрат води. Застосування систем зрошення з точним контролем використання води дозволяє значно зменшити споживання водних ресурсів;
- використання біоенергетичних установок. Інвестування в технології відновлюваної енергії, такі як біогазові установки, дозволяє не тільки зменшити викиди, але й знизити залежність від традиційних джерел енергії;
- цифрові технології в управлінні ресурсами. Використання технологій «розумного» сільського господарства, що базуються на великих даних, штучному інтелекті та Інтернеті речей (IoT), дозволяє суттєво знизити витрати ресурсів, підвищити продуктивність і мінімізувати вплив на довкілля.

Окрім того декаплінг є важливим інструментом для забезпечення економічної безпеки підприємств агропромислового комплексу. Він дозволяє знижувати екологічні ризики, пов'язані зі зміною клімату, деградацією земель і виснаженням ресурсів, що позитивно впливає на довгострокову стійкість бізнесу. Також, декаплінг сприяє підвищенню конкурентоспроможності на ринку, оскільки сучасні споживачі та інвестори все більше орієнтуються на екологічні стандарти.

Таким чином, декаплінг-аналіз є ефективним інструментом для оцінки та підвищення економічної безпеки агробізнесу в умовах впровадження «зеленого курсу». Він дозволяє не тільки досягати сталого економічного розвитку, але й знижувати екологічні загрози, що впливають на довгострокову стійкість підприємств. Для агробізнесу, який є важливою складовою економіки багатьох країн, застосування декаплінг-аналізу відкриває нові можливості для досягнення цілей сталого розвитку та забезпечення екологічної та економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Yaremova M., Mytrofanova A. Decoupling as a measurement of the environmental impact of economic growth. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Economics»*, 2022. № 9(3), - P. 30-39.

2. Богдан С.В. Економічна безпека агробізнесу в умовах зеленого курсу та цифрової трансформації. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 1 (10). - С. 129-136.

ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНИХ ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

К.С. Богомоллова, к. е. н., доцент
С.Х. Гейдарова, здобувачка вищої освіти

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

О.В. Смігунова, к. е. н., доцент

Інститут тваринництва НААН

З початку повномасштабного воєнного вторгнення РФ на територію України виникла необхідність забезпечення функціональності органів публічної влади в особливому режимі роботи. Першим законодавчим актом, спрямованим на врегулювання трудових відносин в умовах воєнного стану, став Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03. 2022 р. [1]. Його норми регулюють деякі аспекти трудових відносин інакше, ніж Кодекс законів про працю України та інше законодавство про працю й мають пріоритетне застосування на період дії воєнного стану. З огляду на загострення кадрових проблем публічної служби в час війни та з метою оперативного залучення нових працівників до виконання завдань і функцій держави спрощено процедуру призначення на посади.

20 травня 2022 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» [2], яким було внесено